

ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများ နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း

Htet Htet Aung

M&E Officer

htethtetaung.sagaing@gmail.com

Myanmar Independent Living Initiative - MILI

ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများတွင်ပါဝင်သည့်မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားများ

1. Down's Syndrome
2. Autism
3. Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)
4. Cerebral Palsy
5. Global Development Delay (GDD)
6. Specific Learning Disabilities
 - Dyslexia (difficulties in reading and writing)
 - Dyscalculia (difficulties with mathematics)
 - Dysgraphia (difficulties in handwriting, graphing, punctuation)
 - Dyspraxia (difficulties in motor skills, speech)

ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိပဿနာ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဝိပဿနာ ?

ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းမှု

သက်တူ ရွယ်တူများကဲ့သို့ သင်ယူနိုင်မှု/ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအခြေခံ အရည် အချင်းများ (သို့) သတင်းအချက်အလက်ရယူဆက်သွယ်နိုင်ခြင်းတို့တွင် သိသာစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုမရှိခြင်းဖြစ်သည်။

ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင်ကြန့်ကြာခြင်း၊ နှေးကွေးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။
သင်ကြားရာတွင်မှတ်ဉာဏ်အချိန်တိုခြင်း၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်း၊
ပြဿနာကိုအဖြေရှာ ရာတွင် ခက်ခဲခြင်း၊ လှုပ်ရှားသွားလာမှုထိန်းချုပ်ခြင်း၊
စကားပြောခြင်း၊ ဘာသာ စကားနားလည်ခြင်း၊
ရုပ်ပုံကားချပ်များခွဲခြားဖော်ပြခြင်းစသည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာများတွင်
ချွတ်ယွင်းအားနည်းခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

Down's Syndrome

Down's Syndrome ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းရင်း

- ❑ ခရိုမိုဇုန်း(Chromozones) မညီမျှမှု
- ❑ အသက်ကြီးသောမိခင် (အငယ်ဆုံးကလေး)
- ❑ အသက်ငယ်သောမိခင် (အကြီးဆုံးကလေး)

ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းများ

အသက်(၂၀) အရွယ်မိခင် ၁၈၀၀ တွင် ၁ ဦး

အသက် (၄၀) အရွယ် မိခင် ၁၂၀ တွင် ၁ ဦး

အသက် (၄၅) အရွယ်မိခင် ၁၅ တွင် ၁ ဦး

Down's Syndrome ကလေးများ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

- ❑ မျက်စိစောင်း၍ မျက်လုံးမေးခြင်း
- ❑ လက်များတို၍ တုတ်ခိုင်ခြင်း
- ❑ ခြေဖဝါးကျယ်၍ ခြေချောင်းများတိုခြင်း
- ❑ နှာခေါင်းပြား၍ကျယ်ခြင်း
- ❑ နားရွက်တို၍ အောက်ကျခြင်း
- ❑ လည်တိုင်တိုခြင်း
- ❑ ဦးခေါင်းသေးငယ်ခြင်း

Down's Syndrome ကလေးများတွင် ပူးတွဲဖြစ်ပေါ်သော ရောဂါများ

- နှလုံးရောဂါ
- အဆုတ်ရောဂါ
- အစာအိမ်နှင့် အူလမ်းကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သောရောဂါ
- မျက်စိရောဂါ
- အကြားအာရုံအားနည်းခြင်း
- ခံနိုင်ရည်/ခုခံအားနည်းခြင်း
- ဇက်နှင့် အခြားအဆစ်များမခိုင်ခြင်း
- အတွင်းတက် တက်ခြင်း

Down's Syndrome

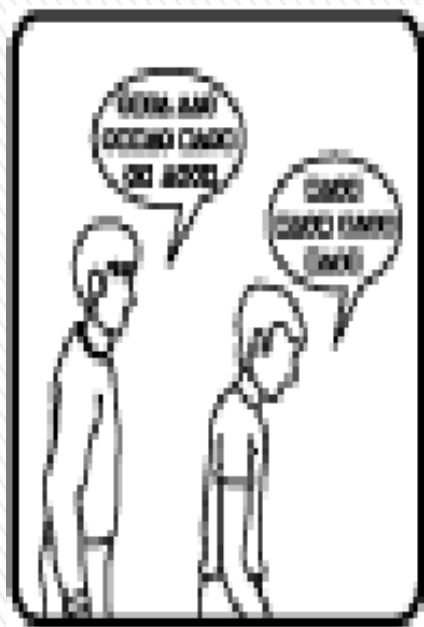
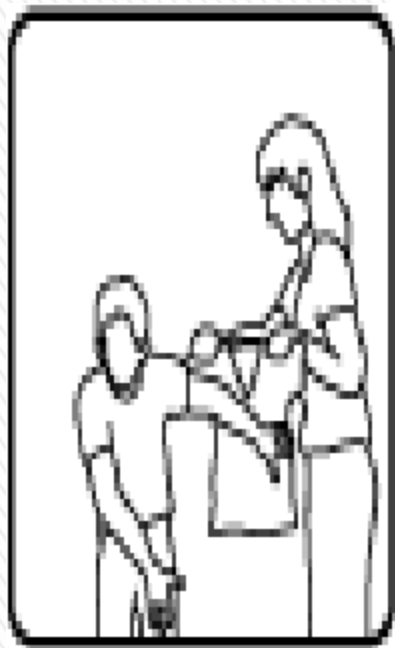
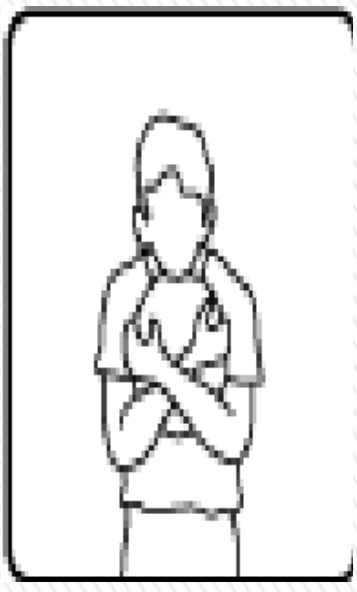
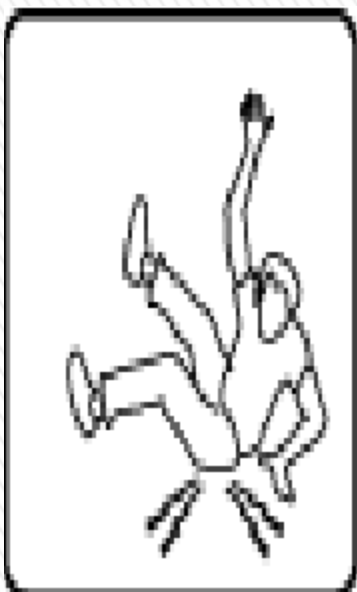
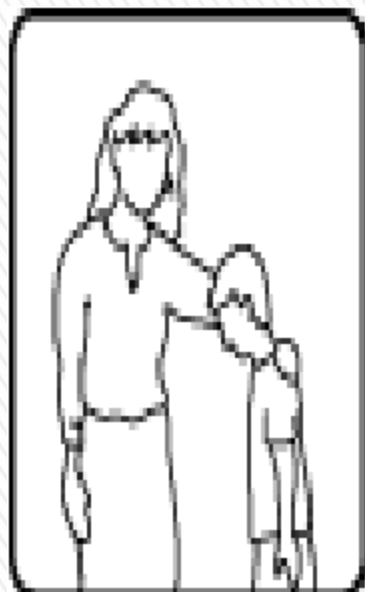
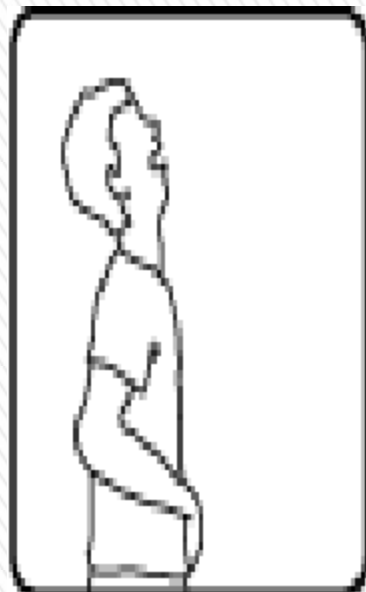
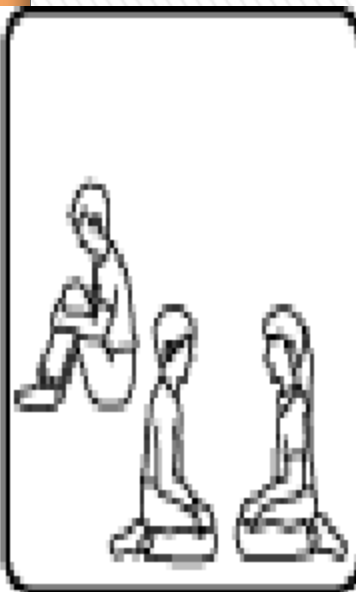

Autism

- ❑ ဦးနှောက်နှင့် ပတ်သက်သော ပြင်းထန်သည့် တစ်ခုဖြစ်သည်။
- ❑ လူတစ်ယောက်အမြင်၊ အကြား၊ အထိအတွေ့ နှင့် ပတ်သက်၍ ခံစားမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခြင်း။
- ❑ လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းတို့တွင် ပြဿနာများရှိခြင်း။
- ❑ အချို့မှာ စကားပြောခက်ခဲခြင်း။

Autismများ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

- ကလေးများနှင့် ရောနှောနေထိုင်ရန်ခက်ခဲခြင်း
- ရုတ်တရက်ကျယ်လောင်စွာရယ်မောခြင်း
- မျက်လုံးခြင်းဆုံ၍ မကြည့်ခြင်း
- နာကျင်မှုကိုမခံစားခြင်း
- အရာဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုကို စွဲလမ်းစွာကိုင်တွယ်ခြင်း
- အပြောင်းအလဲကိုလက်မခံခြင်း
- အန္တရာယ်ကိုမကြောက်ရွံ့ခြင်း
- ပဲ့တင်သံလိုက်ခြင်း (အခြားလူပြောသောစကားအားပဲ့တင်သံလိုက်၍ ပြောဆိုခြင်း)
- အကြောင်းမဲ့မိမိကိုယ်အား ထုနှက်ရိုက်ပုတ်ခြင်း၊ ဆောင့်ခြင်း။

Autism

✚ အချို့သော Autism များတွင် ထူးခြားသည့် ဉာဏ်ရည်များရှိကြသည်။

✚ ပန်းချီကျွမ်းကျင်စွာဆွဲနိုင်သည့် ထူးခြားသည့် အရည်အချင်းများရှိကြသည်။

Attention-Deficit/ Hyperactivity Disorder (AD/ HD)

အာရုံစူးစိုက်မှုလျော့နည်းခြင်း

AD/ HD သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

- အာရုံစူးစိုက်မှုမရှိခြင်း
- တစ်စုံတစ်ခုအား ဦးတည်အာရုံစူးစိုက်မှုမရှိခြင်း
- တစ်ခုခုလုပ်ရာတွင် မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် ၎င်းအလုပ်အား ပျင်းရိငြီးငွေ့လွယ်ခြင်း
- အလုပ်တစ်ခုအား အလုပ်ပြီးဆုံးချိန်အထိ ဆက်တိုက်အာရုံစူးစိုက်ရန်နှင့် အသစ်တစ်ခုခုသင်ကြားရန်ခက်ခဲခြင်း
- သို့သော် ဆောင်ရွက်နေသော အလုပ်သည် ၎င်းတို့ ပျော်ရွှင်ကျေနပ်သော အလုပ်ဖြစ်ပါက အာရုံစိုက်နိုင်ခြင်း

AD/ HD - တက်ကြွမှုလွန်ကဲခြင်း

- ငြိမ်ငြိမ်မထိုင်နိုင်ခြင်း
- အမြဲပျာရိပြာယာဖြစ်နေခြင်း၊ တစ်ခုခုအားကိုင်တွယ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ကစားခြင်းတို့အမြဲပြုလုပ်နေခြင်း
- စကားများခြင်း၊ အငြိမ်မနေနိုင်ခြင်း
- တစ်ကြိမ်တည်းတွင် အလုပ်များစွာလုပ်ကိုင်လိုခြင်း

Cerebral Palsy - သူငယ်နာအကြောတင်း (CP)

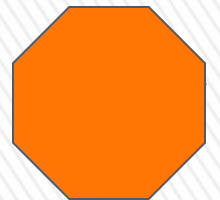
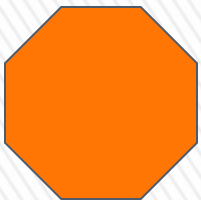
- သူငယ်နာအကြောတင်းဆိုသည်မှာ ကိုယ်ခန္ဓာလှုပ်ရှားမှုနှင့် ကြွက်သား ထိန်းချုပ်မှုအား ထာဝရပျက်စီးစေသည့် ဦးနှောက်အတွင်းထိခိုက်ပျက်စီးခြင်းဖြစ်သည်။

သူငယ်နာအကြောတင်းရောဂါ၏ ထိခိုက်မှုများ

- လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားနိုင်မှုမရှိခြင်း
- စကားပြောရာတွင် အခက်အခဲရှိခြင်း
- ရုတ်တရက်ဝက်ရှားပြန်တတ်ခြင်း
- ကြွက်သားများမထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း
- အစားစားရန်နှင့် အစာအားမျိုချရန်ခက်ခဲခြင်း
- အကြားနှင့်အမြင်အာရုံအားနည်းခြင်း
- သင်ယူမှုခက်ခဲသည့် မသန်စွမ်းမှုရှိခြင်း
- ဆီး၊ ဝမ်း မထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း

ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများ၏ခက်ခဲသည့်နယ်ပယ်(၅)ရပ်

၁။ စကားပြောခြင်း (နေ့ကွေးလွန်းစွာစကားပြောခြင်း၊ မူမမှန်စကားများပြောခြင်း)

၂။ အရေးအသား (စာဖတ်ရန်ခက်ခဲခြင်း၊ လက်ရေးနှင့် စာလုံးပေါင်းရာတွင် ခက်ခဲခြင်း)

၃။ သင်္ချာဘာသာ (သင်္ချာနှင့်ပတ်သက်၍အခြေခံသဘောတရားကို နားမလည်ခြင်း၊ သင်္ချာဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှုများအား ပြုလုပ်ရန်ခက်ခဲခြင်း)

၄။ အကြောင်းအရင်းဆက်စပ်မှု (ဆက်စပ်၍တွေးခေါ်မှု စဉ်းစားမှုတွင်ခက်ခဲခြင်း)

၅။ မှတ်သားနိုင်မှု (သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ညွှန်ကြားချက်များအား မှတ်မိရန် ခက်ခဲခြင်း)

ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း

- စကားစမြည်ပြောဆိုသောအခါ သူစိတ်ဝင်စားသည့် (သို့) ရင်းနှီးပြီးသား အကြောင်းရာတို့ဖြင့် စတင်ပြောဆိုပါ။
- သူတို့တွင် ဘာသာစကားကို ချက်ခြင်းလက်ခံနားလည်ရန် အခက်အခဲ ရှိနိုင်သဖြင့် ပြန်လည်တုန့်ပြန်မှုရသည်အထိစိတ်ရှည်စွာ ပြောဆိုပေးပါ။
ပုဂ္ဂိုလ်ရေး (သို့) စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ဖွယ် မေးခွန်းမျိုးမေးခဲ့လျှင် နောင်ဤသို့ မပြုရန် ပြောပြပါ။
အသက်အရွယ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ ပြောဆိုဆက်ဆံရန်။

- စကားလမ်းကြောင်းအပြောင်းအလဲများကို သတိထား၍ လိုက်လျောညီစွာ ပြောဆိုပေးပါ။
- စကားပြောမပီသခြင်း၊ ဝါကျအထားအသို/ အသုံးအနှုန်းလွဲမှားခြင်းများကို လှောင်ပြောင် ရယ်မောခြင်းမပြုရ။
- သူ၏စကားလမ်းကြောင်းရှည်နေပါက အကျိုးအကြောင်း ပြောပြ၍ အဆုံးသတ်ပါ။
- သူတစ်ပါးစကားကို ကြားဖြတ်၍ မပြောဆိုရန်၊ စကားဆုံးသည်အထိ စောင့်ပြီးမှ ပြောဆိုရန် သိမ်မွေ့စွာပြောဆိုသင့်ပြပေးပါ။
- ကောင်းမွန်စွာပြောဆိုမှု၊ အမှုအရာများအပေါ် ချီးကျူးပေးပါ။
- သူတို့၏ မသင့်တော်သော အပြုအမူများကို လစ်လျူရှုခြင်း၊ ပြုပြင်သင်ပြခြင်းတို့အပြင် ကောင်းမွန်သင့်တော်သော အပြုအမူမျိုးကို ရှင်းပြသင်ကြားပေးပါ။

- အရွယ်ရောက်ပြီးသော ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းသူများကို ယင်းတို့၏ အသက်အရွယ်အရသာ ပြောဆို၊ ပြုမူ၊ ဆက်ဆံပါ။ (ကလေးဆန်သော စကားလုံးများကို မသုံးပါနှင့်။) သို့သော် လွဲမှားသော မြှောက်ပေးမှု မဖြစ်စေရ။
- ကလေးများနှင့်ရင်းနှီးမှုရအောင်ဦးစွာလုပ်ပါ။ ရင်းနှီးမှုမရှိခင် ကိုယ်နှုတ် အမှုအရာ ကြမ်းတမ်းစွာမပြုရ။
- မေးမြန်းပြောဆိုရာတွင် တက်နိုင်သမျှ ရိုးရှင်းသော စကားလုံးများကို သာ ရွေးချယ်အသုံးပြုပါ။

Thank You For Your Attention